

**Редакція юридичного журналу «Право України»
запрошує до обговорення на сторінках видання
наведених нижче законопроектів**

**ПРОЕКТ ЗАКОНУ УКРАЇНИ
«ПРО ЮРИДИЧНУ (ПРАВНИЧУ) ОСВІТУ
І ЗАГАЛЬНИЙ ДОСТУП
ДО ПРАВНИЧОЇ ПРОФЕСІЇ»**

(реєстраційний № 7147 від 28 вересня 2017 р.)

Верховна Рада України,
з метою гарантування високої місії правничої професії як професії, спрямованої відповідно до Конституції України на утвердження верховенства права, захист прав і свобод людини та підтримання публічного обвинувачення в інтересах суспільства, а також з метою гарантування якості юридичної (правничої) освіти як передумови доступу до цієї професії приймає цей закон.

РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому законі терміни вживають в такому значенні:

- 1) правник — особа, яка завершила навчання в правничій школі та успішно склала Єдиний державний кваліфікаційний іспит;
- 2) юридична (правнича) освіта — вища освіта за спеціальністю «право», здобуття якої відбувається за наскрізною програмою в рамках магістерського рівня вищої освіти;
- 3) правнича школа — вищий навчальний заклад або структурний підрозділ вищого навчального закладу, що здійснює підготовку правників.

Стаття 2. Завдання закону

1. Завданням цього закону є:

- 1) гарантування підготовки правників відповідно до Стандарту юридичної (правничої) освіти ;
- 2) гарантування якості юридичної (правничої) освіти;
- 3) гарантування незалежного та прозорого механізму доступу до правничої професії;
- 4) створення передумов для підвищення якості правничої науки.

Стаття 3. Сфера дії Закону

1. Цей Закон визначає засади Стандарту юридичної (правничої) освіти, а також встановлює механізми оцінювання якості юридичної (правничої) освіти та загального доступу до правничої професії.

**РОЗДІЛ ІІ. ЮРИДИЧНА (ПРАВНИЧА) ОСВІТА.
СТАНДАРТ ЮРИДИЧНОЇ (ПРАВНИЧОЇ) ОСВІТИ**

Стаття 4. Загальні вимоги до підготовки правника

1. Підготовку правника в Україні можуть здійснювати правничі школи, які перебувають у підпорядкуванні центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки (класичні університети, профільні університети), та приватні вищі навчальні заклади, які отримали ліцензію центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки.

2. Підготовка правника здійснюється в рамках магістерського рівня вищої освіти.

Ступінь магістра права здобувається на основі повної загальної середньої освіти і присуджується в результаті успішного засвоєння відповідної освітньої програми, обсяг якої становить не менше 300 кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – кредит ЄКТС).

Загальнодержавний обсяг підготовки правників не може перевищувати обсяг, що сукупно становить 50 відсотків осіб, підготовлених за кошти державного замовлення та 50 відсотків осіб, підготовлених за кошти фізичних та юридичних осіб. Правнича школа здійснює підготовку осіб за спеціальністю «право» в обсязі, що відповідає кількості осіб, які отримали право здобувати вищу освіту в такій правничій школі за результатами конкурсу, та в межах ліцензованого обсягу.

3. Правничі школи здійснюють підготовку правника в межах денної форми навчання. Правничі школи можуть надавати освітні послуги з підготовки правника в межах комбінованої форми навчання лише для осіб, які вже здобули вищу освіту за іншими спеціальностями.

4. Обсяг аудиторного навантаження у межах освітньо-професійної програми юридичної (правничої) освіти має складати не менше, ніж 1/3 від загального обсягу освітньо-професійної програми для денної форми та 1/4 для комбінованої форми навчання.

Стаття 5. Стандарт юридичної (правничої) освіти

1. Метою Стандарту юридичної (правничої) освіти є визначення вимог до змісту та результатів освітньої діяльності правничих шкіл в межах освітньо-кваліфікаційного рівня магістра за спеціальністю «право».

2. Стандарт юридичної (правничої) освіти – це необхідний обсяг інтегральної, загальних і спеціальних компетентностей, що мають бути сформовані у здобувачів юридичної (правничої) освіти для розуміння природи і функцій права, змісту основних юридичних інститутів, застосування права, а також меж юридичного регулювання різних суспільних відносин.

3. Стандарт юридичної (правничої) освіти має гарантувати набуття таких загальних компетентностей:

1) здатність до абстрактного, логічного та критичного мислення, до творчого мислення і генерування нових ідей, до аналізу і синтезу;

2) уміння планувати, організувати і контролювати свою діяльність;

3) знання і розуміння природи етичних стандартів, у тому числі етичних стандартів правничої професії та здатність діяти на їх основі;

4) володіння державною мовою;

5) володіння однією з офіційних мов Ради Європи на рівні, що забезпечує можливість як усного, так і письмового її застосування, у тому числі у професійній сфері;

6) вміння грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати;

7) навички збору і аналізу інформації;

8) вміння працювати самостійно, працювати у команді колег за фахом, а також із залученням експертів з інших галузей знань;

9) здатність приймати неупереджені і мотивовані рішення;

10) здатність визначати інтереси і мотиви поведінки інших осіб;

11) вміння примирювати сторони з протилежними інтересами;

12) здатність вчитися;

13) прагнення до утвердження академічної доброчесності.

4. Стандарт юридичної (правничої) освіти має гарантувати набуття таких спеціальних компетентностей:

1) знання основ теорії та філософії права, структури та стандартів правничої професії та її ролі у суспільстві;

2) знання міжнародних стандартів прав людини, зокрема Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини;

3) знання основ міжнародного публічного права;

4) знання основ права Ради Європи та права Європейського Союзу;

5) знання засад, принципів та інститутів конституційного права, адміністративного права і адміністративного процесуального права, цивільного права і цивільного процесуального права, кримінального права та кримінального процесуального права;

6) навички збору інформації, аналізу юридичної проблеми, побудови юридичної аргументації;

- 7) навички складання проектів юридичних документів;
 - 8) навички консультування з юридичних питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.
5. Підготовка та захист магістерської роботи на здобуття освітнього (академічного) ступеня «магістр права» є складовою Стандарту юридичної (правничої) освіти.
6. Правнича школа може запроваджувати спеціалізації, перелік яких визначає вищий навчальний заклад.
7. Обсяг освітньої програми на здобуття ступеня магістра права становить не менше 300 кредитів ЄКТС, з яких:
- 1) не менше 150 кредитів ЄКТС повинні становити професійно-орієнтовані навчальні дисципліни зі спеціальності «право»;
 - 2) не менше 15 кредитів ЄКТС повинні становити соціально-гуманітарні навчальні дисципліни в межах програми вищого навчального закладу;
 - 3) не менше 75 кредитів ЄКТС повинні становити навчальні дисципліни за вибором здобувача вищої освіти. Перелік навчальних дисциплін за вибором здобувача вищої освіти може охоплювати професійно-орієнтовані дисципліни зі спеціальності «право», професійно-орієнтовану дисципліну (дисципліни) з іншої спеціальності, а також соціально-гуманітарні навчальні дисципліни в межах програми вищого навчального закладу;
 - 4) не менше 20 кредитів ЄКТС повинна становити практична підготовка;
 - 5) не менше 30 кредитів ЄКТС повинна становити дослідницька компонента освітньо-професійної програми.
8. Правнича школа гарантує студентам викладання навчальних дисциплін однією з офіційних мов Ради Європи, або доступ до програм обміну для навчання в іноземному вищому навчальному закладі з викладанням однією з офіційних мов Ради Європи.
- Опанування щонайменше двох навчальних дисциплін, які викладаються однією з офіційних мов Ради Європи, або навчання щонайменше впродовж одного семестру в іноземному вищому навчальному закладі з викладанням однією з офіційних мов Ради Європи, є складовою Стандарту юридичної (правничої) освіти.

Стаття 6. Практична підготовка у правничій школі

1. Проходження практики щонайменше за однією з правничих професій є обов'язковою складовою практичної підготовки здобувача юридичної (правничої) освіти.
- Для гарантування проходження практичної підготовки здобувачами юридичної (правничої) освіти правнича школа укладає договори з самоврядними об'єднаннями представників правничих професій. Самоврядні об'єднання представників правничих професій на основі попередньо встановлених критеріїв визначають перелік установ та організацій, уповноважених на забезпечення практичної підготовки здобувачами юридичної (правничої) освіти у відповідній професії.
2. Правнича школа забезпечує набуття студентами практичних навичок шляхом запровадження таких навчальних дисциплін, як правнича клініка, правнича дослідницька лабораторія та імітація судового процесу.

Стаття 7. Стандарт освітньої діяльності для правничих шкіл

1. Стандарт освітньої діяльності зі спеціальності «право» має гарантувати такі критерії до кадрового, навчально-методичного, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення освітнього процесу правничої школи:
- 1) науково-педагогічні працівники правничої школи здійснюють викладацьку діяльність в правничій школі шляхом укладення відповідного договору строком щонайменше на 5 років та не можуть суміщати таку діяльність із викладанням в більш як одній правничій школі;
 - 2) у кожній галузі, в якій здобувач юридичної (правничої) освіти повинен оволодіти відповідними компетентностями, серед викладачів є щонайменше одна особа із науковим ступенем доктора юридичних наук або еквівалентним ступенем, здобутим в іноземних вищих навчальних закладах;
 - 3) щонайменше 20 відсотків від загального складу науково-педагогічних працівників правничої школи є представниками правничої професії із досвідом діяльності в правничій професії не менше 5 років, незалежно від наявності в таких осіб наукового ступеня, або

представниками іноземних вищих навчальних закладів, що викладають в правничій школі однією з офіційних мов Ради Європи, незалежно від наявності в таких осіб наукового ступеня;

4) науково-педагогічні працівники правничої школи володіють державною мовою, а також однією з офіційних мов Ради Європи на рівні, що забезпечує можливість як усного, так і письмового їх застосування, у тому числі у професійній сфері;

5) науково-педагогічні працівники правничої школи, що мають наукові ступені та вчені звання, беруть участь в міжнародних стажуваннях і конференціях та публікують не менше однієї статті на рік у виданнях, що включені до міжнародних наукометричних баз даних Scopus та Web of Science;

6) центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки закупає для бібліотек правничої школи та гарантує доступ до інституційного репозитарію та міжнародних наукометричних баз даних, зокрема бази даних Scopus та платформи Web of Science;

7) аудиторії правничої школи мають бути обладнані для проведення практичних занять і роботи в малих групах, для того, щоб забезпечити здобуття компетентностей, визначених Стандартом юридичної (правничої) освіти;

8) правничі школи мають укладені договори з самоврядними об'єднаннями представників правничих професій для проходження здобувачами юридичної (правничої) освіти практичної підготовки під час навчання у правничій школі.

2. Стандарт освітньої діяльності для спеціальності «право» розробляє та затверджує Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

РОЗДІЛ III. ЯКІСТЬ ЮРИДИЧНОЇ (ПРАВНИЧОЇ) ОСВІТИ ТА ОЦІНЮВАННЯ ПРАВНИЧИХ ШКІЛ

Стаття 8. Забезпечення якості юридичної (правничої) освіти

1. Держава гарантує забезпечення якості юридичної (правничої) освіти відповідно до Закону України «Про вищу освіту» з особливостями, встановленими цим Законом.

Стаття 9. Особливості внутрішнього забезпечення якості юридичної (правничої) освіти

1. Правничі школи забезпечують якість освітньої діяльності та якість юридичної (правничої) освіти (система внутрішнього забезпечення якості юридичної (правничої) освіти).

2. Для внутрішнього забезпечення якості юридичної (правничої) освіти правничі школи:

1) розробляють стратегію постійного підвищення якості юридичної (правничої) освіти та здійснюють моніторинг її впровадження;

2) затверджують порядок періодичного перегляду своїх навчальних програм та здійснюють їх моніторинг;

3) затверджують та оприлюднюють критерії, правила та процедури оцінювання студентів;

4) забезпечують якість викладацького складу;

5) гарантують достатній обсяг ресурсів, які забезпечують освітній процес, і відповідність цих ресурсів змісту освітніх програм;

6) затверджують системи моніторингу якості юридичної (правничої) освіти, в тому числі і щодо показників успішності студентів, можливостей випускників у працевлаштуванні, ефективності роботи викладачів;

7) забезпечують публічність інформації про якість юридичної (правничої) освіти, в тому числі про зміст програм навчальних дисциплін, викладацький склад та ресурси для забезпечення освітнього процесу.

3. Методологічну допомогу правничим школам у процесі внутрішнього забезпечення якості юридичної (правничої) освіти надає Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

4. Правничі школи не рідше, ніж раз на рік зобов'язані проводити заходи із внутрішнього забезпечення якості юридичної (правничої) освіти, визначені у ч. 2 цієї статті.

Стаття 10. Особливості зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності правничих шкіл та якості юридичної (правничої) освіти

1. Держава гарантує дотримання Стандарту юридичної (правничої) освіти та якості юридичної (правничої) освіти шляхом зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності правничих шкіл та якості юридичної (правничої) освіти.

2. Зовнішнє забезпечення якості освітньої діяльності правничих шкіл та якості юридичної (правничої) освіти включає:

- 1) попередню перевірку правничої школи на допустимість до первинного оцінювання;
- 2) первинне оцінювання правничої школи;
- 3) періодичну зовнішню перевірку якості юридичної (правничої) освіти.

3. Зовнішнє забезпечення якості освітньої діяльності правничих шкіл та якості юридичної (правничої) освіти здійснює Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

4. Правнича школа зобов'язана проходити періодичну зовнішню перевірку якості юридичної (правничої) освіти не рідше одного разу на три роки.

Стаття 11. Попередня перевірка правничої школи на допустимість до первинного оцінювання

1. З метою підготовки правничої школи до первинного оцінювання здійснюється попередня перевірка правничої школи.

2. Правнича школа, яка має намір пройти первинне оцінювання, повинна відповідати таким вимогам:

- 1) освітні послуги у правничій школі були ліцензовані відповідно до закону;
- 2) правнича школа отримала ліцензований обсяг на підготовку правників в межах освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр»;
- 3) правнича школа надає освітні послуги студентам в межах освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» упродовж щонайменше одного року;
- 4) правила вступу до правничої школи чітко визначені, опубліковані і доступні;
- 5) правнича школа має необхідне фінансування і проходила незалежний фінансовий аудит;
- 6) правнича школа (її керівництво) бере на себе обов'язок розкрити всю необхідну інформацію і сприяти процесу оцінювання.

3. Правнича школа, яка має намір пройти первинне оцінювання, надсилає Галузевій експертній раді Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти листа про такий намір та документи, що містять інформацію про:

- 1) повну назву правничої школи та вищого навчального закладу, якщо правнича школа є структурним підрозділом такого навчального закладу;
- 2) адресу правничої школи, контактні телефони і факси, адресу електронної пошти;
- 3) прізвище та ім'я і контактну інформацію декана чи ректора правничої школи;
- 4) прізвище та ім'я і контактну інформацію людини, яка у правничій школі відповідала за підготовку документів для проведення попередньої оцінки;
- 5) перелік усіх навчальних дисциплін, які викладаються в правничій школі в межах освітньо-кваліфікаційної програми «магістр» (окремо для денної та комбінованої форм навчання);
- 6) систему, яку правнича школа використовує для оцінювання результатів навчання студентів;
- 7) перелік спеціалізацій правничої школи, якщо такі є;
- 8) ліцензований обсяг правничої школи, зокрема для підготовки правників в межах освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр»;
- 9) загальну кількість студентів, які навчаються у правничій школі, кількість студентів, які навчаються на кожному курсі, а також кількість студентів, які навчаються за кошти фізичних та юридичних осіб.
- 10) структурну схему правничої школи;
- 11) документи, які підтверджують наявність у правничій школі системи внутрішнього забезпечення якості юридичної (правничої) освіти;
- 12) декларацію про правдивість поданої інформації, підписану деканом чи ректором правничої школи.

4. Секретаріат Галузевої експертної ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти надає методичну допомогу правничій школі у підготовці документів для проведення попередньої перевірки на допустимість до первинного оцінювання.

5. Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти утворює робочу групу у складі трьох осіб з числа експертів Галузевої експертної ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти для перевірки правдивості

поданої інформації. У випадку, якщо подана інформація відповідає встановленим цим Законом вимогам, робоча група проводить попередню перевірку на допустимість до первинного оцінювання.

6. За результатами проведення попередньої перевірки на допустимість до первинного оцінювання робоча група складає висновок та подає його на розгляд Галузевій експертній раді Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

7. На підставі висновку експертів Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти може прийняти рішення про:

- 1) проведення первинного оцінювання правничої школи;
- 2) проведення первинного оцінювання правничої школи за умови усунення недоліків у поданих документах із зазначенням терміну усунення таких недоліків;
- 3) відмову у проведенні первинного оцінювання правничої школи із зазначенням вмотивованих причин такої відмови.

8. Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти надсилає правничій школі рішення про результати попередньої перевірки на допустимість до первинного оцінювання разом із висновком робочої групи.

9. Рішення Галузевої експертної ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, прийняте відповідно до пунктів 2 чи 3 частини восьмої цієї статті, може бути оскаржене у встановленому законом порядку.

Стаття 12. Первинне оцінювання правничої школи

1. Для проведення первинного оцінювання правничої школи Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти призначає експертну групу у складі 5 осіб з числа експертів Галузевої експертної ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. До складу експертної групи повинні входити представники всіх правничих професій.

До складу експертної групи не можуть входити:

1) особи, які входили до складу робочої групи, утвореної відповідно до частини шостої статті 11;

2) особи, в яких відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» може виникнути конфлікт інтересів під час проведення первинного оцінювання правничої школи.

2. Кожен із членів експертної групи оцінює якість юридичної (правничої) освіти правничої школи на підставі інформації про:

- 1) дотримання вимог до вступу до правничої школи, зокрема:
 - а) наявність формально затвердженої та опублікованої процедури вступу до правничої школи;
 - б) середній бал зовнішнього незалежного оцінювання, з яким студенти вступили до правничої школи (із зазначенням найвищого та найнижчого балів);
 - в) вартість навчання для студентів та політика формування ціни, а також її незмінності у процесі навчання;
- 2) дотримання вимог до навчального процесу, зокрема:
 - а) показники відвідування студентами занять та показники відрахувань студентів за останні 3 роки;
 - б) правила складання та перескладання іспитів, відрахування студентів та поновлення їх у навчанні, накладення інших стягнень на студентів;
 - в) перелік навчальних дисциплін та обсяг годин, присвячений опануванню Стандарту юридичної (правничої) освіти;
 - г) перелік та опис форм і методів подання інформації студентам про історію правничої професії, її мету, принципи, етичні стандарти;
 - г) перелік та опис форм і методів навчання, а також співвідношення лекційної та інших форм навчання;
 - д) внутрішні механізми забезпечення якості навчання, зокрема, формально затверджені;
 - е) механізми моніторингу успішності та досягнень студентів;
 - є) частота перегляду навчальних програм та залучення зовнішніх експертів до цього процесу;
 - ж) роль студентського самоврядування та участь студентського самоврядування у процесі прийняття рішень;
 - з) процес прийняття рішень, які стосуються вдосконалення навчального процесу.

- 3) дотримання вимог щодо освітнього середовища та ресурсів, зокрема:
- а) функціонування бібліотеки, зокрема: кількість фондів, друковані видання, електронні ресурси, кількість комп'ютерів в бібліотеці для користувачів;
 - б) бюджет, який був витрачений на закупівлю книжок, щорічний бюджет на друковані видання та електронні ресурси;
 - в) кількість іноземних видань мовою оригіналу та доступ до іноземних періодичних видань, доступ до нормативних актів міжнародних організацій, зокрема Ради Європи;
 - г) наявність та доступність комп'ютерного обладнання для загального користування;
 - г) умови проживання студентів: наявність гуртожитків, їхній стан, вартість проживання у гуртожитках;
- 4) дотримання вимог щодо кадрового забезпечення науково-педагогічними працівниками, зокрема:
- а) процедура добору науково-педагогічних працівників;
 - б) мотивування науково-педагогічних працівників;
 - в) досвід та фаховий рівень кожного із науково-педагогічних працівників;
 - г) наукові публікації науково-педагогічних працівників за останні 3 роки;
- 5) фінансове забезпечення;
- 6) роль декана чи ректора як лідера правничої школи;
- 7) історія і традиції правничої школи.

3. Порядок проведення первинного оцінювання правничих шкіл відповідно до визначених частиною другою цієї статті критеріїв визначає Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

4. За результатами проведення первинного оцінювання експертна група складає висновок та подає його на розгляд Галузевої експертної ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Висновок про результати первинного оцінювання правничої школи повинен містити таку інформацію:

- 1) назву правничої школи, щодо якої проводилось первинне оцінювання;
- 2) підстави проведення первинного оцінювання;
- 3) дата проведення первинного оцінювання;
- 4) склад експертної групи;
- 5) пояснення експертної групи щодо кожного з пунктів та підпунктів частини другої цієї статті;
- 6) висновки експертної групи про відповідність, часткову відповідність або невідповідність правничої школи вимогам, встановленим пунктами 1), 2), 3) та 4) частини другої цієї статті;
- 7) загальний висновок про результати первинного оцінювання та рекомендації експертної групи;
- 8) підписи членів експертної групи.

5. На підставі висновку про результати первинного оцінювання правничої школи, поданого членами експертної групи, Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти приймає рішення про:

- 1) успішне проходження первинного оцінювання правничої школи;
- 2) неуспішне проходження первинного оцінювання правничої школи.

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти приймає рішення про неуспішне проходження первинного оцінювання правничої школи у випадку, якщо у висновку про результати первинного оцінювання правничої школи експертна група встановила невідповідність правничої школи одній або більше вимогам, встановленим пунктами 1), 2), 3) та 4) частини другої цієї статті.

6. Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти надсилає правничій школі та офіційно оприлюднює рішення про результати первинного оцінювання разом із висновком експертної групи.

7. Рішення Галузевої експертної ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти може бути оскаржене у порядку, встановленому законом.

8. Правнича школа, щодо якої Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти прийняла рішення про неуспішне проходження первинного оцінювання правничої школи, може повторно звернутися до Галузевої експертної ради щодо проведення первинного оцінювання не раніше, ніж через два роки після прийняття Галузевою експертною радою попереднього рішення.

Стаття 13. Періодична зовнішня перевірка якості юридичної (правничої) освіти

1. Правничі школи не рідше одного разу на три роки проходять періодичну зовнішню перевірку якості юридичної (правничої) освіти.

2. Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти здійснює періодичну зовнішню перевірку якості юридичної (правничої) освіти на підставі затвердженого нею плану таких перевірок.

3. Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти здійснює періодичну зовнішню перевірку якості юридичної (правничої) освіти відповідно до порядку, встановленого для первинного оцінювання правничої школи.

4. На підставі висновку про результати зовнішньої перевірки якості юридичної (правничої) освіти правничої школи, поданої членами експертної групи, Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти приймає рішення про:

1) успішне проходження зовнішньої перевірки якості юридичної (правничої) освіти правничої школи;

2) неуспішне проходження зовнішньої перевірки якості юридичної (правничої) освіти правничої школи та відмову в подальшій участі правничої школи у рейтинговому оцінюванні.

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти приймає рішення про неуспішне проходження зовнішньої перевірки якості юридичної (правничої) освіти правничої школи у випадку, якщо у висновку про результати зовнішньої перевірки якості юридичної (правничої) освіти правничої школи експертна група встановила невідповідність правничої школи одній або більше вимогам, встановленим пунктами 1), 2), 3) та 4) частини другої статті 12 цього Закону.

5. Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти надсилає правничій школі та офіційно оприлюднює рішення про результати зовнішньої перевірки якості юридичної (правничої) освіти разом із висновком експертної групи.

6. Рішення Галузевої експертної ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти може бути оскаржене у порядку, встановленому законом.

7. Правнича школа, щодо якої Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти прийняла рішення про неуспішне проходження зовнішньої перевірки якості юридичної (правничої) освіти правничої школи може звернутися до Галузевої експертної ради повторно щодо проведення первинного оцінювання не раніше, ніж через два роки після прийняття Галузевою експертною радою попереднього рішення.

Стаття 14. Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти

1. Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти є постійним, уповноваженим державою, колегіальним органом, який утворюється з метою гарантування якості юридичної (правничої) освіти, забезпечення незалежної її перевірки та оцінювання відповідно до цього Закону та Закону України «Про вищу освіту».

2. Завданням Галузевої експертної ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти є методична підтримка Стандарту юридичної (правничої) освіти, методична підтримка внутрішнього забезпечення якості юридичної (правничої) освіти і первинного оцінювання правничих шкіл та здійснення періодичної зовнішньої перевірки якості юридичної (правничої) освіти.

Стаття 15. Склад Галузевої експертної ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти

1. Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти утворюється у складі сімнадцяти членів.

2. До складу Галузевої експертної ради входять:

1) одна особа, призначена Міністром юстиції України;

2) одна особа, призначена керівником центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки;

3) три особи із числа деканів чи ректорів правничих шкіл, обрані радою деканів та ректорів правничих шкіл;

4) чотири особи з числа науково-педагогічних працівників правничих шкіл, обрані з'їздом представників юридичних вищих навчальних закладів та наукових установ;

5) дві особи із числа суддів, обрані З'їздом суддів України;

6) дві особи із числа адвокатів, обрані З'їздом адвокатів України;
7) дві особи із числа прокурорів, обрані всеукраїнською конференцією працівників прокуратури;

8) дві особи із числа нотаріусів, обрані Нотаріальною палатою України.

3. Галузева експертна рада є повноважною за умови призначення (обрання) не менш як п'ятнадцяти членів Галузевої експертної ради.

4. На посаду члена Галузевої експертної ради може бути призначений (обраний) громадянин України, який на момент призначення (обрання) досяг 35 років, має сукупний досвід діяльності в правничій професії чи досвід науково-педагогічної діяльності у правничих школах не менш, ніж 10 років та володіє державною мовою.

Членом Галузевої експертної ради із числа науково-педагогічних працівників правничих шкіл може бути науково-педагогічний працівник, який здійснює викладацьку діяльність в правничій школі на основі договору, укладеного строком щонайменше на 5 років, має науковий ступінь доктора філософії (кандидата наук) і досвід науково-педагогічної діяльності не менше 10 років. На посаду члена Галузевої експертної ради не може бути призначено особу, яка є членом Державної правничої екзаменаційної комісії.

5. Строк повноважень членів Галузевої експертної ради становить шість років. Члени Галузевої експертної ради не можуть бути призначені (обрані) на посаду повторно.

6. Повноваження члена Галузевої експертної ради припиняються у разі:

- 1) закінчення строку, на який його призначено;
- 2) подання особистої заяви про складення повноважень члена Галузевої експертної ради;
- 3) набрання законної сили обвинувальним вироком щодо нього;
- 4) припинення громадянства України;
- 5) визнання його безвісно відсутнім або оголошення померлим;
- 6) смерті.

Стаття 16. Голова Галузевої експертної ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти

1. Галузеву експертну раду Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти очолює Голова, якого обирають члени Галузевої експертної ради зі свого складу шляхом таємного голосування.

2. Голова Галузевої експертної ради обирається більшістю голосів від її повного складу строком на два роки без права повторного обрання.

3. Голова Галузевої експертної ради:

- 1) представляє Галузеву експертну раду у зносинах з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями;
- 2) головує на засіданнях Галузевої експертної ради;
- 3) підписує протоколи засідань Галузевої експертної ради;
- 4) підписує рішення Галузевої експертної ради.

4. Повноваження Голови Галузевої експертної ради можуть бути припинені Галузевою експертною радою Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти достроково у разі порушення Головою Галузевої експертної ради закону, невиконання ним покладених на нього повноважень.

5. Голова Галузевої експертної ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти має заступника, якого обирають члени Галузевої експертної ради відповідно до процедури, визначеної частинами 1 та 2 цієї статті.

Стаття 17. Процес прийняття рішень Галузевою експертною радою Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти

1. Галузева експертна рада працює у формі засідань. Засідання Галузевої експертної ради відбуваються не рідше одного разу на квартал. Перше засідання Галузевої експертної ради скликається не пізніше як на третій день після дня формування її повноважного складу.

2. Засідання Галузевої експертної ради скликає Голова Галузевої експертної ради, а у разі його відсутності — заступник Голови Галузевої експертної ради. На письмову вимогу не менш як третини від загального складу членів Галузевої експертної ради засідання має бути скликане не пізніш як наступного дня після дня отримання Головою Галузевої експертної ради чи його заступником такої вимоги.

3. Засідання Галузевої експертної ради є повноважним, якщо на ньому присутня більш як половина членів її повного складу.

4. Галузева експертна рада ухвалює рішення більшістю голосів від свого повного складу, за винятком рішень, визначених абзацом другим цієї частини та частиною п'ятою цієї статті. Голова Галузевої експертної ради не бере участі у голосуванні, окрім випадку рівного розподілу голосів. У випадку рівного розподілу голосів голос Голови Галузевої експертної ради є вирішальним.

Рішення про дострокове припинення повноважень Голови Галузевої експертної ради Галузева експертна рада приймає не менш як двома третинами голосів членів Галузевої експертної ради від її повного складу.

5. Члени Галузевої експертної ради у період між засіданнями Галузевої експертної ради виконують функції відповідно до рішення Галузевої експертної ради про розподіл обов'язків. Таке рішення приймає Галузева експертна рада одноставно.

6. Галузева експертна рада затверджує регламент своєї роботи.

7. Рішення Галузевої експертної ради оприлюднюються на веб-сторінці центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Стаття 18. Повноваження Галузевої експертної ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти

1. Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти:

- 1) визначає перелік теоретичних засад, принципів та інститутів, а також перелік навичок для напрямів знань, визначених Стандартом юридичної (правничої) освіти;
- 2) затверджує методичні рекомендації щодо дотримання Стандарту юридичної (правничої) освіти;
- 3) подає пропозиції щодо внесення змін до Стандарту юридичної (правничої) освіти;
- 4) затверджує методичні рекомендації щодо дотримання Стандарту освітньої діяльності зі спеціальності «право»;
- 5) затверджує методичні рекомендації щодо внутрішнього забезпечення якості юридичної (правничої) освіти;
- 6) затверджує порядок проведення первинного оцінювання правничих шкіл;
- 7) здійснює попередню перевірку правничої школи на допустимість до первинного оцінювання;
- 8) здійснює первинне оцінювання правничої школи;
- 9) здійснює періодичну зовнішню перевірку якості юридичної (правничої) освіти;
- 10) здійснює ліцензійну експертизу, готує експертний висновок щодо можливості надання ліцензії на провадження освітньої діяльності;
- 11) здійснює акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка правників;
- 12) здійснює інші повноваження, визначені цим Законом.

Стаття 19. Експерти Галузевої експертної ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти

1. Для підготовки висновків про результати проведення попередньої перевірки правничої школи на допустимість до первинного оцінювання, про результати проведення первинного оцінювання правничої школи та про результати періодичної зовнішньої перевірки якості юридичної (правничої) освіти правничі школи обирають експертів Галузевої експертної ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

2. Експертом Галузевої експертної ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти може бути обраний науково-педагогічний працівник правничої школи, який здійснює викладацьку діяльність в правничій школі на основі договору, укладеного строком щонайменше на 5 років, та якщо до завершення дії цього договору залишилося щонайменше два роки, має науковий ступінь доктора філософії (кандидата наук) і досвід роботи не менше 10 років.

3. Загальні збори (конференція) науково-педагогічних працівників правничої школи, що має ліцензований обсяг на підготовку магістрів не менш як 100 осіб, обирає по одному експертові Галузевої експертної ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

4. Загальні збори (конференція) науково-педагогічних працівників правничої школи обирає експертів Галузевої експертної ради Національного агентства із забезпечення якості

вищої освіти із числа трьох кандидатур шляхом таємного голосування. Експертом Галузевої експертної ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти вважається обраною особа, яка за результатами голосування набрала відносну більшість голосів.

5. Декан чи ректор правничої школи надсилає інформацію про особу, обрану експертом, до Галузевої експертної ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

6. Строк повноважень експерта Галузевої експертної ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти становить два роки. Особа не може бути обрана експертом Галузевої експертної ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти більш ніж на два строки поспіль.

7. Не може бути обрана експертом Галузевої експертної ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти особа, яка обіймає посаду декана чи ректора правничої школи.

Стаття 20. Секретаріат Галузевої експертної ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти

1. Діяльність Галузевої експертної ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти забезпечує секретаріат Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

РОЗДІЛ IV. ЗАГАЛЬНИЙ ДОСТУП ДО ПРАВНИЧОЇ ПРОФЕСІЇ

Стаття 21. Принципи правничої професії та доступу до неї

1. Правнича професія є професійно незалежною та самоврядною.

2. Професійна незалежність правничої професії обумовлена основною метою діяльності — захистом прав та свобод людини, у тому числі у стосунках з органами державної влади та органами місцевого самоврядування, а також представленням державного обвинувачення у суді. Професійна незалежність правника гарантується функціонуванням незалежних самоврядних інститутів, які формуються за участю представників правничих професій, та забезпечують якість підготовки правника, доступ до правничої професії, та дотримання професійних стандартів діяльності.

3. Самоврядність правничої професії включає участь представників правничої професії через самоврядні організації:

- 1) у формуванні професійних стандартів правничої професії;
- 2) у формуванні етичних стандартів правничої професії;
- 3) у формуванні умов доступу до правничої професії;
- 4) у формуванні Стандарту правничої освіти та Стандарту освітньої діяльності зі спеціальності «право»;
- 5) в акредитації правничих шкіл та в оцінці якості їхніх освітніх послуг.

Самоврядність правничих професій гарантується законом.

4. Правничими професіями в Україні є:

- 1) суддя;
- 2) адвокат;
- 3) прокурор;
- 4) нотаріус;

5. Доступ до правничих професій відбувається за дотримання таких умов:

- 1) складання Єдиного державного кваліфікаційного іспиту зі спеціальності «право» та отримання доступу до здійснення професійної діяльності в сфері права;
- 2) проходження процедур добору, встановлених законами, що регулюють діяльність правничих професій.

6. Для потреб доступу до правничої професії професійною діяльністю в сфері права, окрім діяльності правничих професій, є:

- 1) проходження державної служби чи служби в органах місцевого самоврядування на посадах керівників та заступників керівників юридичних служб органів державної влади та органів місцевого самоврядування із застосуванням стандартів професійної діяльності в сфері права;
- 2) проходження державної служби в Міністерстві юстиції України та його територіальних підрозділах, із застосуванням стандартів професійної діяльності в сфері права;

3) робота на посадах, пов'язаних з наданням безоплатної правничої допомоги в органах (установах), уповноважених законом на надання такої допомоги;

4) робота на посадах помічника судді, помічника адвоката, помічника прокурора, помічника нотаріуса;

5) науково-викладацька робота в правничій школі;

Для цілей цієї статті стандартом професійної діяльності в сфері права є процесуальна або процедурна незалежність в професійній діяльності правника.

7. Успішне складання Єдиного державного кваліфікаційного іспиту зі спеціальності «право» може бути вимогою для отримання доступу до посад в органах державної влади та органах місцевого самоврядування, посад у юридичних особах приватного права.

8. Доступ до юридичної (правничої) освіти та правничої професії не може бути обмежений на підставі статі, раси, кольору шкіри, релігії, політичних чи особистих переконань, етнічного чи соціального походження, чи інших обставин.

Стаття 22. Єдиний державний кваліфікаційний іспит зі спеціальності «право»

1. Метою проведення єдиного державного кваліфікаційного іспиту зі спеціальності «право» (далі — кваліфікаційний іспит) є забезпечення об'єктивності та прозорості процедури загального доступу до правничої професії, а також гарантування належності та якості правничої професії.

2. Кваліфікаційний іспит формується із запитань різного рівня складності для перевірки наявності у кандидата на доступ до правничої професії інтегральної, загальних і спеціальних компетентностей, визначених Стандартом юридичної (правничої) освіти.

Стаття 23. Право на складання єдиного державного кваліфікаційного іспиту зі спеціальності «право»

1. Право на складання кваліфікаційного іспиту мають особи, які завершили навчання у правничій школі, успішно засвоїли відповідну освітню програму, обсяг якої становить не менше 300 кредитів ЄКТС, підготували та захистили магістерську роботу.

2. Підставою допуску до кваліфікаційного іспиту є відповідний наказ ректора вищого навчального закладу.

3. Особа, яка не склала кваліфікаційний іспит, має право скласти його повторно, але не більше двох разів.

Стаття 24. Порядок проведення єдиного державного кваліфікаційного іспиту зі спеціальності «право»

1. Формування завдань та запитань до єдиного державного кваліфікаційного іспиту зі спеціальності «право» та виконання інших пов'язаних із цим повноважень здійснює Державна правничка екзаменаційна комісія.

2. Адміністрування Єдиного державного кваліфікаційного іспиту зі спеціальності «право» та адміністрування програмного забезпечення для Єдиного державного кваліфікаційного іспиту зі спеціальності «право» здійснює Український центр оцінювання якості освіти.

3. Під час проведення Єдиного державного кваліфікаційного іспиту зі спеціальності «право» у кожному із закладів, де проводиться кваліфікаційний іспит, має бути присутнім щонайменше один член Державної правничої екзаменаційної комісії.

Стаття 25. Оскарження результатів Єдиного державного кваліфікаційного іспиту зі спеціальності «право»

1. Особа може оскаржити результати Єдиного державного кваліфікаційного іспиту зі спеціальності «право» до апеляційної комісії.

2. Особа може оскаржити результати Єдиного державного кваліфікаційного іспиту зі спеціальності «право» у випадку, якщо вона вважає, що була порушена процедура проведення Єдиного державного кваліфікаційного іспиту зі спеціальності «право».

Особа може оскаржити до суду порушення процедури проведення Єдиного державного кваліфікаційного іспиту зі спеціальності «право».

3. Апеляційна комісія формується з числа членів екзаменаційної комісії відповідно до потреби.

Стаття 26. Диплом правника державного зразка

1. За умови успішного складання Єдиного державного кваліфікаційного іспиту зі спеціальності «право» особа отримує диплом магістра державного зразка за спеціальністю «право».

2. Форму диплома затверджує центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Стаття 27. Державна правнича екзаменаційна комісія

1. Державна правнича екзаменаційна комісія є спеціальним колегіальним органом, уповноваженим державою проводити Єдиний державний кваліфікаційний іспит зі спеціальності «право».

2. Державна правнича екзаменаційна комісія формується у складі сімнадцяти членів.

3. До складу Комісії входять:

1) одна особа, призначена Міністром юстиції України;

2) одна особа, призначена керівником центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки;

3) три особи із числа деканів чи ректорів правничих шкіл, обрані радою деканів та ректорів правничих шкіл;

4) чотири особи з числа науково-педагогічних працівників, обрані з'їздом представників юридичних вищих навчальних закладів та наукових установ;

5) дві особи із числа суддів, обрані З'їздом суддів України;

6) дві особи із числа адвокатів, обрані З'їздом адвокатів України;

7) дві особи із числа прокурорів, обрані всеукраїнською конференцією працівників прокуратури;

8) дві особи із числа нотаріусів, обрані Нотаріальною палатою України.

Перше призначення (обрання) кандидатур на посаду члена Комісії відбувається упродовж шести місяців після набрання чинності цим законом.

4. Комісія є повноважною за умови призначення (обрання) не менш як п'ятнадцяти членів.

5. На посаду члена Комісії може бути призначений (обраний) громадянин України, який на момент призначення (обрання) досяг 35 років, має сукупний досвід діяльності в правничій професії чи досвід науково-педагогічної діяльності у правничих школах не менш, ніж 10 років та володіє державною мовою.

Членом Комісії із числа науково-педагогічних працівників правничих шкіл може бути науково-педагогічний працівник, який здійснює викладацьку діяльність в правничій школі на основі договору, укладеного строком щонайменше на 5 років, має науковий ступінь доктора філософії (кандидата наук) і досвід науково-педагогічної діяльності не менше 10 років.

На посаду члена Комісії не може бути призначено особу, яка є членом Галузевої експертної ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

6. Строк повноважень членів Комісії становить чотири роки. Члени Комісії не можуть бути призначені (обрані) на посаду повторно.

7. Повноваження члена Комісії припиняються у разі:

1) закінчення строку, на який його призначено;

2) подання особистої заяви про складення повноважень члена Комісії;

3) наявності медичного висновку про неможливість виконувати обов'язки за станом здоров'я;

4) набрання законної сили обвинувальним вироком щодо нього;

5) припинення громадянства України;

6) визнання його безвісно відсутнім або оголошення померлим;

7) смерті.

Стаття 28. Голова Державної правничої екзаменаційної комісії

1. Державну правничу екзаменаційну комісію очолює Голова, якого обирають члени Комісії зі свого складу шляхом таємного голосування.

2. Голова Комісії обирається більшістю від повного складу Комісії строком на два роки без права повторного обрання.

3. Голова Комісії:

- 1) представляє Комісію у зносинах з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями;
 - 2) головує на засіданнях Комісії;
 - 3) підписує протоколи засідань Комісії;
 - 4) підписує рішення Комісії.
4. Повноваження Голови Комісії можуть бути припинені Державною правничою екзаменаційною комісією достроково у разі порушення Головою Комісії закону, невиконання ним покладених на нього повноважень.
5. Голова Комісії має заступника, якого обирають члени Галузевої експертної ради відповідно до процедури, визначеної частиною 2 цієї статті.

Стаття 29. Процес прийняття рішень Державною правничою екзаменаційною комісією

1. Комісія працює у формі засідань. Засідання Комісії відбуваються не рідше ніж один раз на квартал. Перше засідання Комісії скликається не пізніше як на третій день після дня формування її повноваженого складу.
2. Засідання Комісії скликає Голова Комісії, а у разі його відсутності — заступник Голови Комісії. На письмову вимогу не менш як третини від загального складу членів Комісії засідання має бути скликане не пізніше як наступного дня після дня отримання Головою Комісії чи його заступником такої вимоги.
3. Засідання Комісії є повноважним, якщо на ньому присутня більш як половина членів її повного складу.
4. Комісія ухвалює рішення більшістю голосів від свого повного складу за винятком рішень, визначених абзацом другим цієї частини та частиною п'ятою цієї статті. Голова Комісії не бере участі у голосуванні, окрім випадку рівного розподілу голосів. У випадку рівного розподілу голосів голос Голови Комісії є вирішальним.
- Рішення про дострокове припинення повноважень Голови Комісії Комісія приймає не менш як двома третинами голосів членів Комісії від її повного складу.
5. Члени Комісії у період між засіданнями Комісії виконують функції відповідно до рішення Комісії про розподіл обов'язків, яке приймається Комісією одностайно.
6. Комісія затверджує регламент своєї роботи.
7. Рішення Комісії оприлюднюються на веб-сторінці Міністерства юстиції України.

Стаття 30. Повноваження Державної правничої екзаменаційної комісії

1. Комісія має такі повноваження:
 - 1) затверджує порядок формування запитань та завдань для Єдиного державного кваліфікаційного іспиту зі спеціальності «право»;
 - 2) визначає перелік запитань та завдань для Єдиного державного кваліфікаційного іспиту зі спеціальності «право»;
 - 3) затверджує методику оцінювання запитань та завдань для Єдиного державного кваліфікаційного іспиту зі спеціальності «право»;
 - 4) затверджує порядок складання Єдиного державного кваліфікаційного іспиту зі спеціальності «право»;
 - 5) встановлює періодичність складання та визначає дати проведення Єдиного державного кваліфікаційного іспиту зі спеціальності «право»;
 - 6) затверджує перелік спостерігачів за проведенням Єдиного державного кваліфікаційного іспиту зі спеціальності «право» та формує списки спостерігачів для кожного із міст;
 - 7) здійснює інші повноваження, визначені цим законом.

Стаття 31. Секретаріат Державної правничої екзаменаційної комісії

1. Діяльність Державної правничої екзаменаційної комісії забезпечує секретаріат, який утворюється в апараті Міністерства юстиції України.
2. Положення про секретаріат затверджує Комісія.
3. Структуру і штатну чисельність секретаріату затверджує керівник державної служби Міністерства юстиції України за поданням Голови Комісії з якості юридичної (правничої) освіти.
4. Керівника секретаріату призначає на посаду та звільняє з посади керівник державної служби Міністерства юстиції України за поданням Голови Комісії.
5. Працівники секретаріату, яких призначає на посаду та звільняє з посади керівник секретаріату, є державними службовцями.

Стаття 32. Спостерігачі Державної правничої екзаменаційної комісії

1. Контроль за дотриманням процедури проведення єдиного державного кваліфікаційного іспиту на загальний доступ до правничої професії здійснюють спостерігачі Державної правничої екзаменаційної комісії.

2. Спостерігачем Державної правничої екзаменаційної комісії може бути обраний науково-педагогічний працівник правничої школи, який здійснює викладацьку діяльність у правничій школі на основі договору, укладеного строком щонайменше на 5 років.

3. Декани (ректори) правничих шкіл, що мають ліцензований обсяг на підготовку магістрів не менш як 100 осіб, щороку рекомендують кандидатів у спостерігачі відповідно до квот, визначених Державною правничою екзаменаційною комісією.

Державна правнича екзаменаційна комісія встановлює квоти щодо кількості спостерігачів пропорційно до очікуваної кількості випускників правничих шкіл.

РОЗДІЛ V. САМОВРЯДУВАННЯ ПРАВНИЧИХ ШКІЛ

Стаття 33. Самоврядування правничих шкіл

1. З метою забезпечення участі правничих шкіл у процесі прийняття рішень щодо змісту юридичної (правничої) освіти, контролю за якістю юридичної (правничої) освіти, доступу до правничої професії, фінансування юридичної (правничої) освіти та науки в Україні діє самоврядування правничих шкіл у таких організаційних формах:

- 1) загальні збори (конференції) науково-педагогічних працівників правничої школи;
- 2) з'їзд представників юридичних вищих навчальних закладів та наукових установ;
- 3) Рада деканів та ректорів правничих шкіл України.

2. Органи самоврядування правничих шкіл здійснюють свої повноваження у межах і порядку, встановленому цим Законом та Законом України «Про вищу освіту».

Стаття 34. Загальні збори викладачів правничої школи

1. Загальні збори (конференція) науково-педагогічних працівників правничої школи є базовим органом самоврядування правничої школи. Порядок скликання загальних зборів та організація їх діяльності визначається статутом вищого навчального закладу.

2. Загальні збори (конференції) науково-педагогічних працівників правничої школи:

- 1) затверджують внутрішні процедури забезпечення якості програм навчальних дисциплін;
- 2) обирають делегатів з'їзду науково-педагогічних працівників правничих шкіл в порядку, визначеному цим Законом;
- 3) обирають експертів Галузевої експертної ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти в порядку, визначеному цим Законом;
- 4) заслуховують звіт декана/ректора правничої школи.

Загальні збори (конференції) науково-педагогічних працівників правничої школи можуть здійснювати інші повноваження, визначені статутом.

Стаття 35. З'їзд представників юридичних вищих навчальних закладів та наукових установ

1. Для цілей цієї статті юридичним вищим навчальним закладом є правнича школа.

2. З'їзд представників юридичних вищих навчальних закладів та наукових установ (далі – з'їзд) є органом академічного самоврядування правничих шкіл. До складу з'їзду входять делегати, які обираються загальними зборами науково-педагогічних працівників правничих шкіл та наукових установ, що мають ліцензований обсяг на підготовку магістрів зі спеціальності «право» не менш як 50 осіб у такому порядку:

- 1) загальні збори правничої школи, кількість науково-педагогічних працівників якої становить 100 осіб та менше, обирають двох делегатів з'їзду представників юридичних вищих навчальних закладів та наукових установ;
- 2) загальні збори (конференція) правничої школи, кількість науково-педагогічних працівників, якої становить більше 100 осіб, обирають двох делегатів з'їзду представників юридичних вищих навчальних закладів та наукових установ на кожні 100 осіб із числа науково-педагогічних працівників, які викладають правничі дисципліни;
- 3) загальні збори наукової установи обирають одного делегата з'їзду представників юридичних вищих навчальних закладів та наукових установ.

3. Делегати з'їзду представників юридичних вищих навчальних закладів та наукових установ обираються із числа кандидатів, кількість яких повинна бути щонайменше втричі

більшою від кількості делегатів, яку мають обрати загальні збори (конференція) правничої школи.

4. Кандидатом у делегати з'їзду представників юридичних вищих навчальних закладів та наукових установ є науково-педагогічний працівник правничої школи:

- 1) висунутий структурним підрозділом правничої школи;
- 2) висунутий щонайменше п'ятьма науково-педагогічними працівниками правничої школи;
- 3) висунутий шляхом самовисування.

Делегати з'їзду обираються шляхом голосування відносною більшістю голосів учасників загальних зборів (конференції) науково-педагогічних працівників правничої школи.

5. З'їзд представників юридичних вищих навчальних закладів та наукових установ:

- 1) обирає членів Галузевої експертної ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти;
- 2) обирає членів Державної правничої екзаменаційної комісії;
- 3) затверджує рекомендації для правничих шкіл щодо покращення внутрішнього забезпечення якості надання освітніх послуг у правничих школах;
- 4) затверджує етичні стандарти для юридичної (правничої) освіти та науки;
- 5) обирає членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України;
- 6) обирає членів Вищої ради правосуддя.

6. З'їзд представників юридичних вищих навчальних закладів та наукових установ скликає центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки. Повідомлення про час і місце проведення з'їзду не пізніше ніж за сорок п'ять днів до його проведення публікується у газеті «Голос України», оприлюднюється на веб-сайті центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки та невідкладно надсилається правничим школам, які делегують своїх представників на з'їзд.

7. Для організаційно-технічної підготовки з'їзду науково-педагогічних працівників правничих шкіл представники правничих шкіл можуть утворити організаційний комітет, до складу якого не можуть входити представники центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Стаття 36. Рада деканів та ректорів правничих шкіл

1. Рада деканів та ректорів правничих шкіл України (далі — Рада) є органом адміністративного самоврядування правничих шкіл. До складу Ради входять декани чи ректори правничих шкіл, що мають ліцензований обсяг на підготовку магістрів не менш як 100 осіб.

2. Рада працює у формі засідань. Засідання Ради відбуваються не рідше, ніж один раз на пів року. Перше засідання Ради скликається не пізніше як через місяць після прийняття цього Закону.

Засідання Ради скликає Голова Ради, а у разі його відсутності — заступник Голови Ради.

Засідання Ради є повноважним, якщо на ньому присутня більш як половина членів її повного складу.

Рада ухвалює рішення більшістю голосів від свого повного складу за винятком рішення про дострокове припинення повноважень Голови Ради. Голова Ради не бере участі у голосуванні, окрім випадку рівного розподілу голосів. У випадку рівного розподілу голосів голос Голови Ради є вирішальним. Рішення про дострокове припинення повноважень Голови Рада приймає не менш як двома третинами голосів членів Ради від її повного складу.

3. Очолює Раду Голова, якого обирають члени Ради деканів зі свого складу.

Голову Ради обирають шляхом таємного голосування строком на два роки без права повторного обрання впродовж щонайменше шести років.

Голова Ради:

- 1) представляє Раду у зносинах з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями;
- 2) головує на засіданнях Ради;
- 3) підписує рішення Ради.

4. Рада деканів та ректорів правничих шкіл:

- 1) обирає членів Галузевої експертної ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти;
- 2) обирає членів Державної правничої екзаменаційної комісії;
- 3) затверджує рекомендації для центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки щодо розподілу фінансування юридичної (правничої) освіти та науки;

4) готує для затвердження з'їздом рекомендації для правничих шкіл щодо покращення внутрішнього забезпечення якості надання освітніх послуг у правничих школах;

5) скликає з'їзд представників юридичних вищих навчальних закладів та наукових установ у разі, якщо центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки не здійснив цього відповідно до закону.

РОЗДІЛ VI. ДОСЛІДНИЦЬКА ТА ПРАКТИЧНА СКЛАДОВА ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ В ПРАВНИЧИХ ШКОЛАХ

Стаття 37. Наукова місія правничих шкіл

1. Правничі школи, в тому числі ті, що діють у складі університетів забезпечують:

- 1) вільний науковий пошук і передання знань шляхом поєднання досліджень та навчання;
- 2) гарантування свободи наукового пошуку та якості правничих досліджень;
- 3) залучення до викладацької і дослідницької роботи представників правничої професії.

2. Правничі наукові дослідження є невід'ємною складовою професійної діяльності викладачів правничих шкіл, а також фахової підготовки правника.

3. Правничі школи формують свої навчальні програми з огляду на якомога швидше залучення студентів до наукових досліджень.

Стаття 38. Принципи правничих наукових досліджень

1. Правничі наукові дослідження ґрунтуються на принципах:

- 1) поваги до академічної свободи дослідника;
- 2) протидії плагіату і фальсифікації результатів дослідження;
- 3) відкритості наукових досліджень та заохочення наукових дебатів;
- 4) дотримання етичних стандартів наукових дебатів;
- 5) опублікування результатів наукових досліджень.

РОЗДІЛ VII. ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його офіційного опублікування.

2. До запровадження Стандарту юридичної (правничої) освіти, розробленого для наскрізної магістерської програми підготовки правників, підготовка правників здійснюється відповідно до Стандарту юридичної (правничої) освіти, розробленого окремо для рівня «бакалавр» та для рівня «магістр».

3. До запровадження Єдиного державного кваліфікаційного іспиту зі спеціальності «право» вступ на навчання на магістерський рівень освіти відбувається на підставі проведення зовнішнього незалежного оцінювання зі спеціальності «право». Проведення зовнішнього незалежного оцінювання зі спеціальності «право» відбувається з метою перевірки формування у студента компетентностей, визначених Стандартом юридичної (правничої) освіти, розробленого для рівня «бакалавр».

4. До набрання чинності положеннями пункту 3 частини першої статті 131¹ та статті 131² Конституції України щодо здійснення представництва в суді виключно прокурорами та адвокатами в порядку, встановленому підпунктом 11 пункту 161 Розділу XV Конституції України, професійною діяльністю в сфері права, окрім проходження служби та роботи на посадах, зазначених в частині п'ятій статті 21 цього Закону, є:

1) проходження державної служби та служби в органах місцевого самоврядування на посадах, пов'язаних із представництвом таких органів в суді;

2) робота в юридичних особах приватного права на посадах, пов'язаних із представництвом в суді таких юридичних осіб.

5. Перше призначення (обрання) членів Комісії з якості юридичної (правничої) освіти здійснюється упродовж шести місяців з дня набрання чинності цим Законом.

6. Особи, які на момент набрання чинності цим Законом є судьями, адвокатами, прокурорами та нотаріусами, вважаються такими, що мають вищу (правничу) юридичну освіту.

7. Особи, які на момент набрання чинності цим Законом займаються діяльністю, визначеною в частині шостій статті 21 цього Закону, вважаються такими, що мають вищу (правничу) юридичну освіту протягом п'яти років з дня набрання чинності цим Законом.

8. Після набрання чинності цим Законом здобуття ступеня магістра за спеціальністю «право» здійснюється за умови наявності в особі ступеня бакалавра за спеціальністю «право».

9. Здобуття ступеня бакалавра за спеціальністю «право» на основі ступеня молодшого бакалавра за спеціальністю «право» чи молодшого спеціаліста за спеціальністю «право» не допускається.

10. Вищі навчальні заклади, які не перебувають у підпорядкуванні центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки і до набрання чинності цим Законом здійснюють підготовку фахівців за спеціальністю «право», продовжують таку підготовку в межах строку навчання за певною освітньо-професійною програмою до її завершення.

Після набрання чинності цим Законом такі вищі навчальні заклади не здійснюють прийому на здобуття вищої освіти за спеціальністю «право».

Строк дії ліцензій за спеціальністю «право» таких вищих навчальних закладів закінчується з моменту завершення підготовки фахівців за спеціальністю «право» в межах строку навчання за освітньо-професійними програмами, що було розпочате до набрання чинності цим Законом.

Центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки може видати таким вищим навчальним закладам ліцензію на провадження освітньої діяльності за спеціальністю «право» лише для завершення підготовки фахівців за спеціальністю «право» в межах строку навчання за освітньо-професійними програмами, що було розпочате до набрання чинності цим Законом.

11. Після набрання чинності цим Законом прийом на здобуття вищої освіти за спеціальністю «право» здійснюють лише вищі навчальні заклади, що мають ліцензію на провадження освітньої діяльності за спеціальністю «право» в межах освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр».

12. Після набрання чинності цим Законом центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки припиняє видавати ліцензії на провадження освітньої діяльності за спеціальністю «право» в межах освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр», якщо обсяг освітньої програми не відповідає вимогам цього Закону.

13. Акредитація освітніх програм за спеціальністю «право», розроблених відповідно до вимог цього Закону, відбувається після складання першого Єдиного державного кваліфікаційного іспиту зі спеціальності «право».

14. Центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки приводить у відповідність до вимог цього закону Стандарт юридичної (правничої) освіти протягом місяця з дня набрання чинності цим Законом.

15. Вищі навчальні заклади не можуть здійснювати підготовку правників відповідно до вимог цього Закону на підставі ліцензій, отриманих до набрання чинності цим Законом.

16. Вищі навчальні заклади, які після набрання чинності цим Законом мають намір здійснювати підготовку правників відповідно до вимог цього Закону, мають протягом двох років з дня набрання чинності цим Законом отримати ліцензії на провадження освітньої діяльності за спеціальністю «право» відповідно до вимог цього Закону. Центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки здійснює ліцензування вищих навчальних закладів, що мають намір здійснювати підготовку правників відповідно до вимог цього Закону, в порядку черговості. Черговість здійснення ліцензування встановлюється відповідно до ліцензованого обсягу на підготовку фахівців за спеціальністю «право» зі ступенем вищої освіти «магістр», який вищі навчальні заклади мали до набрання чинності цим Законом, в порядку спадання — від вищих навчальних закладів з найбільшим ліцензованим обсягом до вищих навчальних закладів з найменшим ліцензованим обсягом.

17. Якщо набрання чинності цим Законом відбулось у період з 1 березня до 1 вересня, правничі школи розпочинають підготовку правників відповідно до Стандарту юридичної (правничої) освіти, прийнятого відповідно до вимог цього Закону, з навчального року, що розпочнеться наступного календарного року після набрання чинності цим Законом. Якщо набрання чинності цим Законом відбулось у період з 1 вересня до 1 березня, правничі школи розпочинають підготовку правників відповідно до Стандарту юридичної (правничої) освіти, прийнятого відповідно до вимог цього Закону, з навчального року, що розпочнеться через один календарний рік після набрання чинності цим Законом.

18. Правничі школи укладають договори з самоврядними об'єднаннями представників правничих професій для гарантування проходження практичної підготовки протягом трьох років з дня набрання чинності цим Законом.

19. Правничі школи розпочинають підготовку правників відповідно до стандарту освітньої діяльності, затвердженого відповідно до вимог цього Закону, не пізніше, ніж через п'ять років з дня набрання чинності цим Законом.

20. До моменту початку підготовки правників відповідно до стандарту освітньої діяльності, затвердженого відповідно до вимог цього Закону, центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки під час здійснення ліцензування освітньої діяльності за спеціальністю «право» перевіряє:

1) дотримання правничими школами пунктів 1 та 2 частини 1 статті 7 цього Закону;

2) щоб щонайменше 10 відсотків від загального складу науково-педагогічних працівників правничої школи були представниками правничої професії із досвідом діяльності в правничій професії не менше 5 років, незалежно від наявності в таких осіб наукового ступеня, або представниками іноземних вищих навчальних закладів, що викладають в правничій школі однією з офіційних мов Ради Європи, незалежно від наявності в таких осіб наукового ступеня;

3) дотримання вимоги про володіння науково-педагогічними працівниками правничої школи державною мовою.

21. Після набрання чинності цим Законом на науково-педагогічні посади в правничих школах можуть бути зараховані лише особи, які володіють державною мовою, а також однією з офіційних мов Ради Європи на рівні, що забезпечує можливість як усного, так і письмового їх застосування, у тому числі у професійній сфері.

22. Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти затверджує стандарт освітньої діяльності для правничих шкіл протягом року з дня набрання чинності цим Законом.

23. Здійснення зовнішнього оцінювання якості освітньої діяльності правничих шкіл та якості юридичної освіти, попередня перевірка правничої школи на допустимість до первинного оцінювання, первинне оцінювання правничої школи, періодична зовнішня перевірка якості юридичної (правничої) освіти відповідно до вимог цього Закону розпочинаються після складання першого Єдиного державного кваліфікаційного іспиту зі спеціальності «право».

24. Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти утворюється протягом шести місяців з моменту набрання чинності цим Законом.

25. Складання Єдиного державного кваліфікаційного іспиту зі спеціальності «право» відбувається після завершення навчання відповідно до Стандарту юридичної (правничої) освіти, затвердженого відповідно до вимог цього Закону.

26. Закони України, прийняті до набрання чинності цим Законом, є чинними у частині, що не суперечить цьому Закону.